

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10. fu.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön, és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-ter 1.
Egyes számok kaphatók: a Jókai-utca száján.

Az alkohol és vármegyénk.

Érdekes és föltétlenül elismerésre méltó intézkedés hírére vesszük a vármegyéről. Az alispán minap kibocsátott rendeletéből arról értesülünk, hogy a vármegye részéről hivatalosan közbenjár az alkohol veszedelmének leküzdésében. A kibocsátott rendelet a következő:

1608/1909 szám.

Fejérvármegye alispánjától.

Tárgy: Az alkoholizmus rombolásának szemléltető ismertetése.

Valamennyi község előljáróságának!

A temesvári Polatsék-féle könyvkereskedés kiadásában egy falikép jelent meg, mely szemléltető módon figyelmezteti a népet, és az irástudatlanokkal is megérteti azokat a szomorú következményeket, melyeket a szesz italok mértéktelei élvezete eredményez. Tekintettel arra, hogy ezen faliképet a belügyminiszter ur olyannak találta, mely az alkoholizmus elleni küzdelemnek hathatós támogatására szolgál s ezért 146550/908 számú rendeletével a törvényhatóságoknak ajánlotta is, értesitem Címét, hogy nincs kifogásom az ellen, ha a 2 korona 40 fillér áru faliképet a községi pénztár terhére beszerzi a község házában leendő kiállításra.

A kép „Polatsék-féle könyvkereskedés” Temesvár Belváros „cégtől egyszerű levelezőlapon megrendelhető.

Szüts Jenő, alispán.

Elismeréssel adózunk a vármegye alispánjának a föltétlenül méltánylandó intézkedésért, bár tudjuk, hogy a praktikus életben nem sok visszahatással jár. A mi népünk nem sokat fog

tanulni az egyszerű faliképekről, hiszen a mindennapi életből vett élő képek sokkal elretentőbben állanak szembe előtt. A mi népünk szellemi élete még sokkal durvább, sokkal érzékletlenebb a fentebb említett képek tanulságos behatására, mintsem sikerüket mernénk remélni. Erősebb és hathatósabb eszközöz kell folyamodni, tessék az élymögös s ezeken a pontokon már rég csütörtököt mondó liberalizmus szemléltető megfigyelve erősen kardoskodni a korcsmák vasárnapi bezárása iránt. A siker elmaradhatatlan lesz.

Az alispán rendelete azonban mint az első lépés érdekes és föltétlenül méltánylandó.

A boldog etykiek.

Etyek község belháborúiról, feldult társadalmi viszonyairól az újságok szorványos jelentései révén már bő ismereteket szerezhetett a vármegye közönsége. Etyek község egyike azoknak a szerencsétlen községeknek, amelyeknek belétele örökös viszálykodásokban merül ki, a község közigazgatását, politikai párt állását, társadalmi akciót egyes klikkek szeretik kibérelni s személyi harcok, egyéni áspirációk martalékává tenni. Az ilyen község haladása, anyagi s erkölcsi jóléte természetesen megfeneklék a túlekedő elemek személyi ambícióinak, alacsony röptű áskálódásainak kiélegetésén. Ezeket a községeket is-

merjük már és sajnos, többet volna alkalmunk felsorolni megyénkben. A községekben egyes klikkek dominálnak s kezökben tartják a község összes hivatalos akciót, ügykezelését s saját céljaikra fordított befolyásuk nem engedi érvényre jutni a polgárság érdekeit, a közigazgatásnak a legtisztább szempontok szerint elintézendő feladatait. Ismerünk községet arra alá a Dunapartján, amelyben egy megbízhatatlan elemekből összeverődött klikk — mint az alispáni hivatalhoz beadott aktából olvassuk — kezében tartotta a közhatalmat s olyan határozatra készítette a saját jóvoltából és intenciói szerint összeverődött községi képviselőtestületet, amely a polgárság érdekeit lábbal taposta. Pl. kézre járt abban, hogy a piac a neki teljesen megfelelő térről áttétessék egy szűk utcába, — azoknak a kereskedőknek javára, akik az említett klikknek bekebelezett tagjai voltak. Ez a klikk, vagy mondjuk enyhébben saját céljai kivételében összetartó compact testület nyomósan befolyt a választásokba, a község ügykezelésébe is.

De térjünk vissza a boldog etykiekre. Közöttük is hasonló állapotok dívának. A lakosság meghasonlásának, két pártra szakadásának bizonyos klikkek adnak impulzust, állandó tápot. A két pártra szakadás, amelyet személyi gyűlölködés, el-

Nápoly.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Junius 16-án este hosszan, keservesen dudált a hajó, a gép megindul s belevágtatott az éjszakába. Mikor a reggeli szürkület áttörte az éjhomályt, fölébredtem. Valahol Székesfehérvárott voltam álomban s meglepetve néztem körül magános kabinom hófehér falain. Aztán a kerek hajóablakhoz léptem, kinéztem a nagyvilágba. Első pillanatra megismertem az előttem meredeken fölemelkedő Capri sziget különös alakúait.

— Nagyszerű! Tehát csak alig fél órányira lehetünk Nápolytól, az olaszok örökszép városától, amelyre azt szokták mondani:

... Vedere Neapoli e mori!

— Látni Nápolyt és meghalni!

Nápoly látását szívesen felcserélem ugyan egy pár órára Székesfehérvár — reményilem — immár poros utcáival, de a meghalást Isten kegyelméből majd csak későbbre hagyjuk.

Egy darabig gyönyörködtem a ködben ülő Capri formáin, azután visszafeküdtem az ágyba. Hisz álmodozni ott is lehet mindenről, ami örökké szép, ami feledhetetlenül kellemes. Háromnegyed hat volt. A hajó kurtje nem soká hagyott ab-

rándjaim között. Sietve felöltöztem s gyönyörködtem a Vezuv borzalmasan szép panorámájában. Csonka csúcsán vékony füsttelleg emelkedett az ég felé.

A nap áttörte a köd fátyolát és ragyogó színeiből aranyos csipkét terített a komor hegy oldalára.

Az egyik része zöldelő szőlőkertekkel ékes, de közte itt-ott fehér szürke nagy folyamok sívársága ütközik ki: a látványok, amelyek két esztendővel ezelőtt annyi gyönyörűséges termékenységet tettek semmivé.

Beevezünk a kikötőbe. Egy nagy félkör tárult elénk. Jobbról a Vezuv, a mellette kiemelkedő hegyóriással, a másik oldalon Nápoly városának tarka képe, sűrűn, egymás hátra épített házai fehérlettek.

A hegytetőn a régi vár meredek sziklái néztek, le föltűntek a camalduli barátok vadregényes környezetébe épített kolostora kandikált ránk. A zöld ligetekkel, pompás villákkal beültetett hegyoldalok és hegycsúcsok kiemelkedtek azok a bokrátság fenyőfák, amelyek Nápoly egy fényképéről sem hiányoznak: aul semmi lomb, hanem a csupaszágak tetején, mint a legyező terül szét bokrosan sűrű árnyékot nyújtva a fa szép zöld koronája.

Alig állott meg hajónk, már fenn okvetlenkedett egy mosolygó képi fráter a hajóhídon. Verte a mellét, hogy ő Európa minden nyelvén beszél, csak magyarul nem, mintha kileste volna belőlünk, hogy úgy sem a nyelv tudományainak bősége iránt érdeklődünk. Az édesanyja született német leány, a német nyelvet majdnem úgy beszéli, mint a taliánt.

— Helyes! Csak osztráklul nem beszélsz atyámia, — mondtam oda neki atyai jóakarattal — a németet meg megbocsátjuk, de ha az osztrák rajkszót nyelvén szólasz, akkor rögtön fölmondjuk a közös vámterületet, ámbár nagyon jól tudjuk, hogy a révben azon törőd a fejedet, viceversa hogyan szedd ki belőlünk a vámot.

Az atyafi azonban nem tudott se németül, se franciául, se magyarul, hanem csak olaszul. Ezt azonnal gyanítottam a fizimiskájáról, daliaisan hajlott orráról, hirtelen vörös hajáról s az anyai ágon fölfelé menő rokonságáról, amelynek karakterisztikus jelleget a Rosenberg név adta.

Ó azonban sietett e tárgy körül támadt aggodalmait eloszlatni, szíveskedett megkérdezni, vajjon szoktam-e cigarettázni, van-e a tárcámban honi cigaretták s ha van, mindenesetre kínáljam meg vele.

Tetszett a fráter confidens szemtelensége.

Sövegjártó János

vászon kereskedése menyasszonyi kelengyék

olcsó, szabott árak mellett.
Székesfehérvár, Barátok épülete. Egy tanuló felvételik.

Mai lapunk 4 oldal.

0000417

lenkező politikai pártállás, eltérő vallási felfogás indokolja meg, nem a két párt össze nem egyeztethető évi szempontjain, meggyőződéses öntudatán áll, hanem a vezető elemek kiküszöbölésének, magasabb szempontok köpenybe burkolat, s egy egész pártban támpontokat kereső törekvéseinek kifolyása. Ezek a végre is *privát* szempontok befolyolják a hivatalos ügymenetbe is és annak direktíót adnak. Ott hivatalos *színezet*et nyerne a parkodnak feltűnés nélkül elhelyezkedni, éppen azért megnehezítik a felsőbb fórumok ellenőrzését, a melyek egyébként talán *privatim* együtt is éreznék velük. Így a helyzet nehéz; a tisztább szempontokat, az adott helyzetekben az igazságot képviselő félnek meg kell elégednie azzal, hogy társadalmi uton verje szét a kiküszöbölést s az ellenfél ellen a tisztesség, az igazság fegyvereit vigye harcba, bármilyen nehéz is *ilyen fegyverekkel* ma a küzdelem.

Érdekes lesz bemutatni ezt a perhorreskált pártot, tisztán azokból a jelenségek közül véve adatokat, amelyeknek mi is tanúi s már hosszabb idő óta megfigyelői vagyunk. Hangsúlyozni kívánjuk azonban, hogy az ilyenféle *párturalom* belügyei kulcsa titkok s a kritika szemüvegét viselő világ előtt a legóvatosabb, legelfogadhatóbb formában igyekeznek megjelenni. Az egyes pártmozgalmakról, választásokról szóló jelentések a Székesfehérvár és Vidékében szokták megjelenni, amelyekből könnyű kivenni a *szeputetési* tendenciát. Ha az ő pártjuk győz — elgondolhatjuk a győzelem fegyvereit — sietnek kikürtölni a győzelem hírét, jelentve, hogy a *józan* elem került uralomra. Érdekes volna ismerni ennek az *elemnek* teljes fotográfiáját; jellemzésére meg kell elégednünk azzal, hogy bár kath. a község, a katolikus iskola

segélyezését a kanonika vizitáció ellenére megtagadták; Csontos Andor képviselőjük közbenjárásával a megyegyűlést választási visszaéléseik elbírálásában ellenkező állásfoglalásra bírták; mint a melyet a móri választás elbírálásánál szankcionált, legutóbb pedig az iskolaszéki választáson csináltak olyan botrányokat, hogy a választás indokoltta tette.

A párt különben igen igénytelen és semmitmondó emberekből verődött össze, akiknek a tudása, műveltsége nem igen haladja meg a bolt pudlijától örökölt készsültséget. A zenebonából bizonyos *cimbalom* percegése hangzik ki legjobban. *Czimbál* Ferenc, volt boltos, ujabban takarékpénztári pénztárnok, legfőképp az állásában rejlő nyomós argumentummal tartja össze embereit, akik derekas szerepet vittek a legutóbbi iskolaszéki választáson is. Az ő kellett zenebona visszhangjait ismerjük már a megyegyűlésekből is.

A zenebona legutóbbi akkordjait a Sz. és V. tárgyalta le a múlt napokban. Az elferdített közleményre illetékes helyről a következő sorokat vettük:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Kérem b. lapjának f. évi július 20-iki számában „Meghíusult iskolaszéki tagválasztás” cím alatt megjelent közleményre a következő felvilágosító megjegyzéseimnek helyt adni.

Az etyeki róm. kath. iskolaszék megalakult 1906. aug. 18-án, tehát mandátumát nem az elnök önkényesen, hanem a közlemény írója szerint is a régi iskolaszék tüzte ki s annak kihirdetése a törvényszabta módon történt és sem hiányos, sem felületes nem volt.

A választás felfüggesztésének oka Teller Ferenc Dechetnak a választókkal szemben tanúsított viselkedése és nem a káplán uralmát történt állítólagos összeszalakozása volt. Az elnök csak a felfüggesztés után értesült, hogy Teller Ferenc megfélemedezett a káplán uralmában tanúsítandó köteles tiszteletéről.

Mivel a róm. kath. iskolaszéki tagságra csak az vállalkozhatik, aki a róm. kath. iskola ügyét szívén hordja, azért az elnök megnyugvással tekintett a múltban s tekint a jövőben is a választás elé, és pártszenvédely hivatalos eljárásában nem vezérel. A szavazás felfüggesztése (és nem megsemmisítése) nem pártmenetesi akció volt s így sajnáim, ha amiatt bárki is felfingerült volna.

Tekintetes szerkesztő Urnak

Etyek, 1909. július 22.

kiváló tisztelettel

Magács István s. k.,
választási elnök.

UJDONSÁGOK.

A sajtó terrorizmusa.

A katonai affér, amelyen teljes joggal botrányozott meg a város közvéleménye s amelyben az önkénykedő katonatisztek súlyos elbírálás alá eső támadását láttuk a közrend törvényes öre, a rendőrkapitány ellen, kezdi nemcsak a hivatalos fórumok elvárható szigorú eljárását, hanem a társadalom ítélését s a megtorló eljárást követelő magatartását is provokálni. A kávéházi affér vitészlő s levitézlenő szereplője a brutális eset súlyosbító folytatásáért segédei által provokáltatta az összes szerkesztőségeket, lovagias elégtételt kérve tőlük. A szerkesztőségek, amelyek a katonai affér leírását a közvélemény helyes irányításának intenciói szerint fogták fel, közös elhatározással tiltakoznak az újságírói véleményszabadság, a sajtó *hivatala* ellen történő terrorisztikus támadások ellen. Ez idő szerint a lovagias ügy még nincs elintézve, abban a lovagiaság szabályai szerint a segédek tárgyalnak, azonban mi, mint *újságírók* szolidaritást érezvén a nagy közönséggel, amelynek szimpátiáját e magatartásunkban feltétlenül bírujuk, visszautasítjuk a kötelességünk teljesítésében ért terrorisztikus támadást s a várható követke-

Leidtem hamarosan a gondolatról, hogy beelőntem egy kicsit a tengerbe, — ámbe kedvem lett volna megfürdeni egy kissé — jövettem a tórcámat és megkínáltam vele. Persze úgy, hogy egyszerre csak egyet markolhasson ki. Rágyujtott, föl tartotta a fejét és úgy nézett körül szűkkörű társaságunkon, mint egy angol admirális. Harmadféli lírárt kiakudott számunkra személyenként egy helyet a propelleren, aztán neki indultunk a nápolyi partoknak. Kivezetett a Korszóra s aznap először teljes melegben élveztük az olasz nap barátságosságát. Kis utazóspakám alatt majd elolvadt az ágyveletem, azért nem is szomorkodtam, mikor a Viktor Emanuelról elnevezett Galleriához vagyis áruccsarnokhoz jutottunk. Aki Milánóban járt már, megtalálhatta a tőkletes pendantiát. Négy nagy keresztalakban márványból épült utca, amelyeket felül üvegtető fed be. Lenn mindenütt szebbnél-szebb üzletek, ragyogó, mesés fényben tündöklő kirakatok rajzanak egyik a másik mellett, aztán kávéházak, elegáns vendéglők következnek. Vezetőnk állítása szerint az épület 16 millió dolárba került, hanem azt a 80 millió lírát mi mégis sokalltuk egy kissé, megelégedtünk, ha a 16 millió lírát áldoztak is rája a taliánok. Innen a szomszédságban levő Palazzo Realeba, vagyis a királyi palotába mentünk. Vezetőnk fetyegte, hogy megnézhajjuk — illő belépő díj mellett — a középkor rémes autodafeit, az inkvizíció borzalmas maradványát, gilotint stb. stb. Mindezt féretettük s a Pantheonba mentünk, amely a római Pantheonhoz hasonlít. Aki azt látta, az is gyönyörködhetik a masszív, hatalmas oldalfalában, aztán a remek gömbölyű kupolában, amelynek átmenetnélküli egyhangúságát csak a hatalmas gözsgyögtetű betétek teszik elfogadhatóvá. Miként ott, úgy itt is ótárokat találunk pogány maradványokkal egyetve.

A reggeli napfény, a napaugárban fürdő Ná-

poly képe szinte ellenállhatatlanul vonzott bennünket a város legmagasabb pontjához, hogy onnan Nápoly panorámájában gyönyörködjünk. A fogaskerekűhöz iparkodtunk. Előbb azonban egy pompás jelenetnek voltunk szemtanúi. Tudvalevő dolog, hogy Nápoly 600 ezer lakosa közül legalább 200 ezer a lazzaroni, vagyis a népességnek olyan része, amely naplopásból tartja fenn magát. A lazzaroni ott hentereg a piacon, egy jólelkű és vendégszerető kofaasszony napernyőjének árnyékában. Megelégszik egy kis káposztalevéllal — ha egyéb nem akad — egy-két narancssal, vagy zöldség haladékkal s csak egy a vágya, hogy édes nyugalmában se a dolcefarnientben senki ne háborgassa. Lenézi az egész világot, nem törődik se a világnak az országának semmi bajaival. Ha dicsőség éri a hazáját, a mellét épp oly büszkén veri, akár Garibaldi, ha azonban baj találma lenni, hóna alá kapja a két lábát s úgy elkarikázik az ágyugolyóbis elől, mintha tudná, hogy a hazáért meghalni okvetlenül a mások kötelessége.

Ezután a bevezetés után a lazzaroni csemetékre térek át. Ők ezek remek gyerekek! Az olasz mind piszkos, még ha urnak született is, de a gyerekek a piszoknak, a ragadó mocsoknak valóságos termő talaja. Kérek mindenkit, ne akarja őket a mi cigányainkhoz hasonlítani. Mert a mi cigányainknak legalább nincs ruhájuk s ennél fogva a ruhájuk nem is lehet piszkos, a lazzaroni gyerekek azonban tetőtől-talpig föl vannak öltözve ruhába s a ruhán elférő minden képviselhető masztaba.

Ha megállás és bámészködva körülnézel, bámulod a város szépségét, a kirakatok gazdag tarkaságát, azonnal melletted terem 2—3, ha nem mégis odébb, egy perc múlva 10—20. Hogy idegen vagy, hogy először jársz-e a taliánok földjén, vagy jobban ismered már a dűrgést —

az első pillanatban kinézik befőled. Beszélgetnek veled, fraternizálnak, gyöngédebben és kevésbé gyöngéden oldalba löknek s mindenekelőtt — tartják a markukat.

— Signore, uno soldo! (centesimit, fillért sohse kérnek, hanem csak öfillérest). Ha elköveded azt a könnyelműséget, hogy odavetesz neki egyet, meglátod a világ legmozgalmasabb moziját. Egy pillanat alatt az egész társaság a földön hentereg. Egymás nyakán, hátán, fülin, talpán evickélnék. Valami nagyszerűen mesés az az energia, amit akörül az egy soldo körül kifejtének. Olyan egyszerű volna a dolog, hogy aki közel ér hozzá, az elkapja, a markába szorítja és zsebébe rejti. De a többi nem azért született nagyrámmenyű lazzaroninak, hogy ezt a ritka gyönyörűséget szeretett kollegájának juttassa. Négy öt fáradozik egyszerre, hogy a legszerencsésebb közelségben levőt ebből a szerencsés előnyből kiforgassa. Egyik a karját, a másik az öklét, a harmadik a fülét, a torkát szorongatja. A titáni küzdelem eltart percekig, az ember halálra kacagja magát rajta, míg végre valamelyiknek mégis sikerül elhalászni a keserveen megszolgált pénzecskét. A mi mulatságunk azonban nagyon rövid ideig tart, mert a derék csemeték körülöttünk teremnek s valóságos ostrom alá vesznek bennünket, természetesen: hiszen ki is kívánhatná, hogy a mozgalmas színelőadást egy soldo belépődíj mellett nézhessük meg. Ha megismételjük a mulatságot, akár órákra megváltottuk a belépődíjat, mert az utca gyerekeire egy kilométernyi távolságból észrevette már, hogy itt mulatságra, illetőleg kenyérkeresetre van kilátás. Nyargalva seregenek körénk, visítanak, verekednek, lökdösjik egymást is, meg bennünket is és a zsebünket tapogatják.

(Folyt. köv.)

ményeket teljesen az önmagáról megelégedező s sőtve érzett személyes hiúságtól felingerült katonatisztre hártjuk. Mi amikor a katonai brutalitásoktól a polgárság közbiztonságát és a törvényes rendet védjük, a legtisztább jogaival állva, a közvélemény szolidaritásától bátorítva becsület-ügyünket már is elintéztnek látjuk. Attól a társadalomtól, amelynek erkölcsi s becsületbeli értékei a mi kezünkben levő sajtóhatalomban hű gondozást nyerne, jogosan várhatjuk, hogy a kötelességteljesítésében kapott becsületföltét el ne ismerjen rajtunk. Az ő érdekeit védő állásfoglalásunkban méltán várhatjuk tőle, hogy velünk teljes szolidaritást érezve segítkezzen nyújtson az ellenünk ököljog jellegével fellépő terrorizmus ellen.

Ma d. e. 10 órákor szerkesztőségünkben megjelent **Tauffer Dezső** és **Pollasek Albin** honvéd hadnagy s ez idő szerinti felkészítőkönktől, **Borján** Ferencről lovagias elégtételt kértek, ki erre dr. **Lauschman** Gyula vármegyei főorvost és dr. **Kisteleky** Károly, városi főügyészt nevezte meg segítőkül. Ezzel együtt az összes helyi lapokat, sőt a fővárosi lapok tudósítóit provokálták. A Sz. H. f. szerkesztőjének, **Tóth** Arturnak segédei dr. **Fiáth** György ár. ülnök és dr. **Say** Viktor ügyvéd, a Sz. és J. szerkesztőjének, **Branicza** Károlynak segédei dr. **Krausz** Zsigmond ügyvéd és **Heckenast** Kálmán hírlapíró, a F. Ujlap képviselőjének, **Paulovits** Béliának segédei **Vida** István városi számvéző és **Warhanek** Ferenc ügyvédjelölt, a Sz. F. U. f. szerkesztőnek, **Olasz** Pálnak segédei dr. **Krausz** Zsigmond és **Staszér** Jenő dr. ügyvéd.

Ez időszereint a segédek tárgyalása folyik.

Itt említjük meg, hogy a táviratlag értesített Rónai **Horváth** Jenő altábornagy intézkedett Táby Kálmán és Luby Pál szobafogságáról. Tettük különben annál súlyosabb elbírálás alá, esik, mert a két hadnagnak a tett elkövetésekor is helyőrségi fogsága volt, amely abból áll, hogy nyilvános helyen nem lett volna szabad megjelenniük.

Egyházmegyei hir. **Kriszány** János kanonokká történt kinevezése alkalmából megüresedett s Ófelsege kegyurasága alatt levő zsámbéki plebániát **Radnich** Imre, kálozi plebános nyerte el.

Tagfelvétel. A budapesti katolikus kör 24-én tartott közgyűlésen rendes tagjai sorába felvette **Széchenyi** Viktor gróf főispánt és dr. **Károlyi** József főrendiházi tagot, fejérvárcsurgói nagybirtokost.

Kinevezés. Dr. **Török** Gyula szombathelyi pénzügyi fogalmazó gyakornokot a székesfehérvári kir. pénzügyigazgatóságához pénzügyi fogalmazóvá nevezték ki.

Katonai hir. **Micski** Imre hadnagy Székesfehérvárról Bábólnára helyeztetett át.

Jegyzőválasztás. **Brandt** Dezső lemondása folytán megüresedett seregélyesi jegyzői állásra az eddigi segédjegyzőt **Lakner** Sándort, ennek helyére pedig **Kutassy** Jenő okl. jegyzőt választotta meg a község képviselőtestülete.

Névmagyarosítás. **Plininger** György, ujmisés fejéregyházmegyei áldozópap, nevét belügyminiszteri engedéllyel **Pintér**-re magyarosította.

A csákvári agyagipar. A csákvári agyagipar fellendítését, amelyhez megyei érdek is fűződik, úgy látszik hathatósan mozdítja elő a kormány. A szocialis intencióknak tanujelét látjuk a kisiparok segítségével, a régi kományok, a liberalizmus székértől, megelégedtek a gyárpar felvirágztatásával s ezáltal hozzájárultak a kisiparosok tönkretartásához. A kisipar fejlesztése még most sem elégíti ki a kisiparosok feltűnő méltánylandó igényeit, egyes kísérletek azonban,

mint a csákvári agyagipar fejlesztése is biztató kilátásokkal kecsegetik a nagyjában már tönkre juttatott kisiparól. A csákvári agyagiparosok, akik a község életében, de a vármegye iparában is számottevő testületet alkotnak, már régóta küzdenek minden oldalról megtámadott existenciájuk biztosításában. Az uszorás kereskedelem, amely méregdrágán juttatja kezökbe az agyagiparhoz szükséges eszközöket, teljesen urálja az iparosok helyzetét. A kormány legutóbb kiküldötte az ipartechnológiai muzeum megbízottját, **Egri** Sándort, a csákvári agyagipar helyzetének tanulmányozására, aki egyúttal a kormány részéről 3000 korona segélyt juttatott az iparosok fejlesztésére. Ezenfelül beígérte az agyagipar gyári üzeméhez szükséges gépeket, amelyek a csákvári agyagiparosok szorgalmához, becsületes törekvéseihez mérten fel fogják lendíteni a csákvári agyagipart. Kívánatos, hogy a vármegye, a gazdasági egyesület is hivatalos ügykörébe utalja a fontos megyei érdekeket is szolgáló agyagipar fellendítését.

Helyettesítés. Dr. **Vajda** Kálmán, rácalmási községi orvos rövid tartózkodásra elutazott. Távollétében **Farbas** Gyula, doktorandus orvosjelölt helyettesíti hivatalában.

Vizsgálat a főkapitány ellen. A főkapitány ellen szórványosan hallható vadaskodásoknak erős és még ezeidig épen nem indokolható hangot adott egyik lapjárunk, a Sz. F. U. a vád, amelynek forrását, intenciót még ezeidig nem látjuk tisztán, adás-vevési szerződés, amely egy éjjeli mulató régi és új bérlője között kötöttet, szabályellenesen intézett el s ezért honorárium képen 200 koronát fogadott volna fel a szerződő felektől. A nevek, amelyek a szerződésben szerepelnek, itt nem fontosak, a vád azonban, amely a közérköcs, köztisztesség első örére hárul nagyon is indokoltá teszi, hogy addi még pozitív eredmények nincsenek kezünkben, véleményint se pro se kontra ne mondjunk. Tekintve azonban a főkapitány köztisztelt személyét, érintetlen, tisztult, óvatosságot s a kényes természetű ügygel szemben szükséges higgadt magatartást a felvetett támadásokkal szemben szükségesnek tartjuk hangoztatni. A főkapitány különben maga kért szigorú vizsgálatot a dologban s az állítólagos 200 koronában érdekelt felek eskü alatt történő kihallgatását kérte. A vizsgálatot a polgármester vezeti.

Házavatás. **Haj** Antal, Rácalmás község általános tiszteletnek és szeretetnek örvendő nagybérlője, aki néhány évi fejérmegyei tartózkodása után köztisztelt szerepet visz a megye uris társadalmában, új impozáns kastélyt építtetett Rácalmásban. A kastély felavatása a mult szombaton folyt le kedves családi ünnepség keretében, a mellyel együtt ünnepelték az Anna-napot is, a ház urnőjének névnapját. A házavatást fényes lakoma majd tánc követte, amelyen mintegy 40—50-en vettek részt vármegyénk uris társadalmából. Jelen voltak a dunapentelei Szávitcs, Lukács és Dósa-családok, a baracsi Szányi-család, a rácalmási Vetzél-, Bárdossy-, Huber-családok, a perkátai Vaigl stb. családok.

Utazási könyvek, Bákerek, stb. nagy választékban kaphatók Klöckner Péter udvari könyvkereskedésében Szekefehérvárott.

Szerelmi dráma. F. hó 27-én reggel Bicske határában az országúton az arrajáró vásárosok egy fiatal leányt és fiatal embert találtak vérbefagyva, eszméletlen állapotban. Az öngyilkosjelölteket beszállították Bicskére, hol ápolás alá vették őket. Esméletükhöz térve, elmondották, hogy Urhajecz Kornélnak (fővárosi műszerészegéd) és Faulig Paulinának hívják őket s közös elhatározással akartak a halálba menni, mivel nem lehettek egymásá. A leánynak 6 golyó van a testében, egy a jobb halánték felett a fejben, 5 a mellben, a férfi kétszer lőtt a jobb halántékába. A sebesülteket a reggeli vonattal beszállították a Szt. György kórházba.

Leesett a lórol. **Kovács** József göcseji földbirtokos kocsisa f. hó 28-án lóháton igyekezett hazafelé. A palotai sorompónál a ló valamitől megijedt s a kocsisat ledobta, úgy, hogy az súlyos sérüléseket szenvedett. A Szt. György-kórházba szállították.

Nyarlók rovata. **Karslbad:** Pajzs Gyula, földbirtokos (Rácalmás), **Marienbad:** dr. Pajzs Gyuláné, **Déldviek:** **Polyóny** Imre felsővárosi káplán, **Martalja (Zólyom m.):** **Szekfü** Ignác hittanár, **Abbázia:** **Sárkány** Ferenc kir. törvényszéki bíró és **Kovács** János cönviktusi prefekus, **Balatonalmádi:** **Zamathy** Zsigmond honvédszázados és családja, **Heringsdorf:** **Schubert** Emil kereskedő és neje, **Balatonföldvár:** **Csapó** Samu MÁV mérnök és családja, **Wulpmes:** dr. **Herz** Oszkár orvos és családja, **Herkulesfürdő:** **Gardos** Aladár honvédfőhadnagy és neje, **lfafa:** **Szűts** Jenőné, vármegyei alispán neje, **Mohács:** **Kenessey** Bözsike. **Kallitgeben:** **Dieterich** Szilárd ügyvédi kamarai elnök és neje, **München:** **Brestyánszky** Karolin zongoratanító, **Svájc:** dr. **Holló** Jenő ügyvéd, dr. **Lukács** Gyula ügyvéd, **Nyitra:** **Steiner** Béláné droguista neje, **Gleichenberg:** özv. **Kiss** Ignácné, **Szováta:** gróf **Zichy** Hermán ősisádhadnagy, **Vizakna:** **Bernolák** Józsefné honvéd főhadbiztos neje.

Fiatal orvadász. **Marton** József 11 éves csákvári fiút a csendőrajáró meglepte, amint a a határban vadászgatott. A szép reményekre jogosult fiu apja vadászfegyverével ment vadászni s mire a járőr észrevette már két nyulat ejtett el. A járőr a fegyvert elkobozta s a fiut vadászati kihágásért feljelentette.

Rövid hírek.

Balesetek. **Spiribo** Velicsko polgári kötőgyári munkás lábát a kőszállító kocsi súlyosan megsebesítette.

Zalka András helybeli vasuti vágányon ráesett egy talpa és súlyosan megsebesítette. A kórházban ápolják.

Vigyázat! Aug. hó 7-én Zámoly község határában lövőgyakorlatokat tart a katonaság. Vigyázni emberek!

Községháza. **Velence** község impozáns községháza elkészült. **Ünnepes** átvétele folyó hó 31-én lesz.

Értesítők.

IV. Ferenc József növevelő intézet. Mint szerény kis madár az erősebbek között: úgy jelenik meg a „zárda” értesítője a középkoroktól tartalmas értesítői nyomán. Sok mondanivalónk nincs e kis füzetről, melynek egyes fejezetei szerény hangon utálnak a zárdaak külsőleg csendes falain belül végzett eredményes munkájára s arra az önzetlen, önfeláldozó szeretetre, mellyel epácaink a nemzeti kultúra kiépítésében oly jelentékeny részt vesznek.

Mégismertet bennünket az értesítő az intézet szervezetével, az iskolai év történézeivel, melynek legkiemelkedőbb eseménye az uralkodónak ünnepélyes fogadtatása volt 1908. szept. 16-án. Az intézet növekedésének váliáserkölcsi vezetőségével, a Mária-kongregáció működésével, a tanítótisztület személyi ügyeivel, az iskolai ünnepségekkel stb. Hálás hangon emlékezik meg az értesítő az adományokról, melyeknek kimutatását élénken ajánljuk azok figyelmébe, akik a papi vagyonnak nem látják célját s esetleg kíváncsiak arra, hogy mire szokták fordítani pénzüket a papok közül azok, akiknek van. Mindenesetre ez a legfigyelemreméltóbb része az értesítőnek. Reklám nem kell ez intézetnek, mert hiszen városunkban ezer és ezer család tudja, hogy mit köszönhet eddig s mit köszönhet a jövőben is a jóléltű apácáknak.

V. Felsőbb leányiskola. Az ideai értesítőközül a felsőbb leányiskoláét forgattuk a legjobb érdeklődéssel. Érdeklődésünket a felsőbb leányiskola hivatásának napjainkban talán minden egyébnél nagyobb fontossága emelte nagyobbra a szokottnál. Nemzeti fontosságú kérdésnek megoldása vívódik ez iskola keretében. Nem akarunk cikkezni arról, hogy a női nem értelmi nevelésének szándékos elhanyagolása mennyire nem illik bele korunk szellemébe. Hiszen ezt eléggé bizonyították a mai élet többé-kevésbé szomorú példái, melyek mind képzettebb, tisztább látású tisztább, értelmesebb gondolkodású s hivatásának betöltéséhez méltóbb női nemzedéket sürgetnek. Nem akarunk cikkezni arról sem, hogy a feminizmusnak egyik-másik túlzó kinövése ebben a

konvencionális társadalmi értékben, a nőnevelésnek feltételes felfogásban és kezelésében bírja gyökerét. Hiszen ezt legjobban azok tudják, akiknek érdeklődésére e sorok igényt tartanak. Hanem egy igen szomorú tényre akarunk rámutatni s. ezt a tényt szeretnők a mai körből kitűszöbbitni. Nagyobb pesti újságokban aránylag elég gyakran olvashatunk nagyrészt igen labilis értékű cikkeket a nőnevelés kérdéséről, mely cikkek rendszerint holmi „magánbölcsék” tollából erednek. Ezek a magánbölcsék pedig olyan minden lében kanál-féle egzisztenciák, akik önmaguknak egyébirányú teljes kiképzésére lusták, vagy erőtlének lévén, — írásaik mindenesetre erre vallanak, — úgy akarnak a közérdeklődés hullámain evezni, hogy a minden dologban való nem is vélemény-nyilvánítás, hanem ítélhetőzatal vakmerőségének koturnusára állva a tudományosság néhány csillogó porszemével behintett köntösben „pletykálnak” mindenről, amiről csak tudják, hogy az újságolvasó közönséget érdekli. Nem ezekről a magánbölcsékről akarunk azonban hosszabban írni, — erre majd keritünk még alkalmat máskor és másutt, hanem annak a feladatnak szükségességét akarjuk hangsúlyozni, hogy speciel a nőnevelés kérdését ki kell venni a magánbölcs urak kezéből. Ki kell venniük pedig azoknak, akik elsősorban élethivatásuknál, másodsorban az ezzel járó képzettségüknek fogva ennek a kérdésnek a mai kor viszonyaihoz mért megoldására és rendezésére legjobban s talán egyedül illetékesek. Tehát tudományos, biztos alapon nyugvó szakzerű irodalmat kell teremtenünk a nőnevelésnek napjainkban legaktuálisabb kérdéséről s az így megteremtett szakirodalomnak barázdái nyomán alapos megoldást adnunk a nőnevelésnek igen sokoldalú kérdésére. Az erre hivatott tényezőknek gyakrabban és szakzerűen foglalkozniuk kell e kérdéssel, hogy a mostani tapogatózó vívódást az a rendszeres és biztos eszközökkel berendezett nőnevelés váltsa fel, mely a fejlődött társadalomnak és a minden ízében megváltozott életviszonyoknak ez irányban támasztott összes — és pedig nagyon is jogos! — igényeit és követeléseit kielégíti. mindezek után a felsőbb leányiskola érte-sítőjének ismertetését következő számunkra hagyjuk. —y —r.

Szerkesztői üzenet

Amerika. Meleg napok járnak ránk, de nem tikkadunk. A tárcarovatunk fogytán van amerikai toira s szenciacióra vár. Ennél különben ne tessék aggodalmaskodni a hazaiak miatt.

Sz. F. Székelyudvarhely. Hálas köszönettel vesszük s kedvesen hat ránk, hogy mi kapjuk meg, holott másutt inkább érvényesülhetne. A szives barátságot hálával vesszük s a szerkesztőség számára kamatoztatni szeretnénk. D. főur után a mesze Zalába küldjük a baráti öleldest.

Felhívás!

Az isztiméri keresztény fogyasztási szövetkezet f. évi május hó 9-én tartott közgyűlése a szövetkezet felszámolását mondotta ki.

Felhívjuk nevezett felszámoló szövetkezet hitelezőit, hogy netaláni követeléseiket mielőbb, de legkésőbb 6 hónapon belül érvényesítsék, mert azontul a követelés érvényesíthető nem lesz.

Mindennemű követelések Angeli András felszámoló bizottsági elnöknel jelentendők be.

Keit Isztiméren, 1909. évi július hó 15-én.

Angeli András,
felszámoló bizottsági elnök.
Angeli József, ifj. Angeli Mihály,
Galler János, Rozmann Pál,
felszámoló bizottsági tagok.

Vendéglő átvétel.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a Palotai-utca 68. sz. alatt levő,

beszálló vendéglőt

Debreczeni Józseftől átvettem, s azt saját nevem alatt tovább vezetem.

Főtörekvésem lesz a nagyürdemű közönség pártfogását kitűnő ételek és italok gyors és pontos kiszolgálása által kiérdemelni.

Tisztelettel
Berki József,
vendéglős.

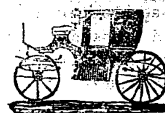
A mosás akár a tánc,
Fáradtságba nem kerül,
Sohiolt szappant ha használ,
Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, hathatós tisztítóerőjét saját szerű előállításának és a legjobb nyersanyagok leggondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kíméli a kezeket és a fehéreműt! Megtakarít fáradtságot és vesződéteket kíméli ennélfogva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát!
Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

Ujabb rendszerű kocskik!

HIRTLING PAL

KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: **Székesfehérvár** Raktár: **Simor-utca 35**
Tolnai-utca 16.

Raktáron tartok minden fajtaú kész ruganyos kocskit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges műhelyemet.

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szőgyeny-Marich-utca.

Allandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

börkabátok, utazó bundák,

raglán-felöltök, kabátok.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár
Budapest, VII., Szövetség-utca 37. szám.

megbizói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselést létesít és ezáltal módot nyújt a nagyürdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellözésével — közvetlenül felkereshesse

Falvay Ferenc Székesfehérvár, Kossuth-utca sarok

vette át a képviselést és a gyár rendes áraiban vállalja az ur-, női- és gyermeköltönyök, dlszítő és bútorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke- és végárúk, szőrmék stb-iek vegytisztítását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehéreműek mosását is.

A nagyürdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áraitól, szives jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselést és számos megbízást kér

Kovald Péter és fia cég.